

SPOTREBA DOMÁCNOSTÍ KLESLA PRVÝKRÁT PO DVOCH ROKOCH

Slovenská ekonomika dosiahla v Q1 2023 medziročný rast 1 %, čo je najmenej za ostatné dva roky (Graf 1). Medzikvartálne rástla tempom 0,3 %. Hlavným dôvodom nižšieho rastu ekonomiky je pokles spotreby domácností o 1,2 % oproti Q4 2022, respektíve nulový medziročný rast (Graf 2).

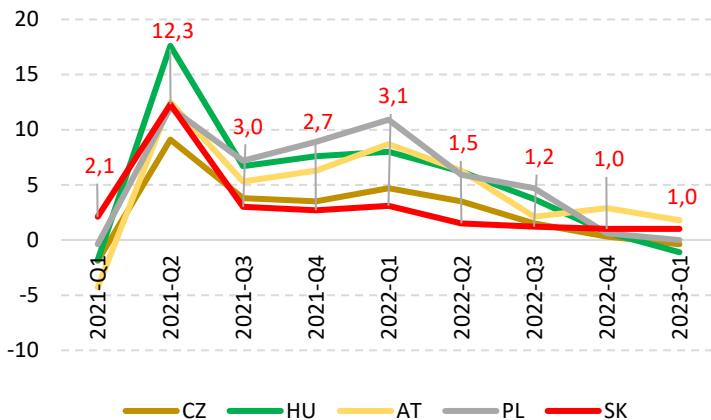
- Spotreba bola hlavným ťahúňom HDP v predchádzajúcich kvartáloch.
- Dôvodom poklesu spotreby je vysoká inflácia. Jej vplyv sa prejavil neskôr ako sa čakalo.
- Slabá domáca spotreba je očakávaná aj v ďalších mesiacoch (Ľ. Koršňák, analytik UniCredit Bank).
- Podľa prognózy NBS a IFP má súkromná spotreba v roku 2023 rásť tempom 0,7 %. Naopak, pokles očakáva Európska komisia (-1,5 %) aj OECD (-2,9 %).
- V roku 2023 analytici Slovenskej sporiteľne odhadujú medziročný rast HDP na úrovni 1,5 %, najmä vďaka peniazom z európskych fondov. Menej optimistické sú odhady NBS a IFP na úrovni 1,3 %.

SLOVENSKÉ UNIVERZITY ZAOSTÁVAJÚ NAJMÄ V POČTE CITÁCIÍ A V KVALITE VÝSKUMU

Tri najlepšie univerzity na Slovensku sú v rebríčku kvality Times na priečkach od 1001 do 1200 (hodnotenie pre rok 2023).

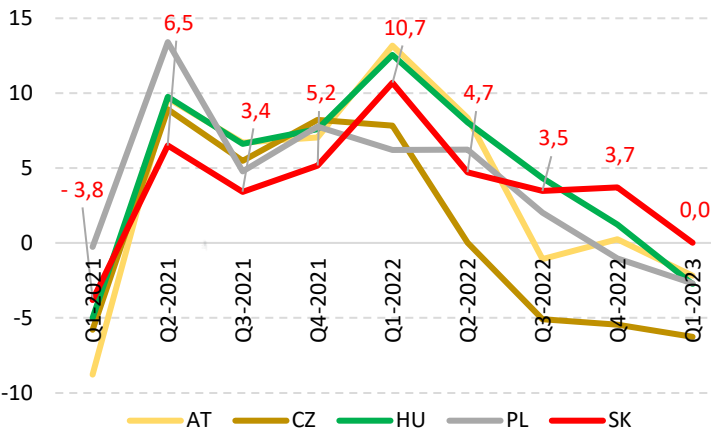
- Podľa rebríčka Times sú tri najlepšie slovenské vysoké školy: Univerzita Komenského v Bratislave s najlepším výsledným skóre, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Žilinská univerzita ako tretia v poradí.
- Rebríček Times hodnotí univerzity podľa indikátorov zoskupených do 5 pilierov (Graf 3). V porovnaní so štátmi V4 a Rakúskom sú na tom tri najlepšie slovenské vysoké školy v priemere najhoršie na úrovni skupiny indikátorov „citácie“ a „výskum“. Druhé najslabšie v sledovanej skupine sú v pilieroch indikátorov „výuka“ a „spolupráca so zahraničím“. Porovnateľné hodnotenie v rámci pozorovaného zoskupenia štátov majú v skupine indikátorov „spolupráca s podnikateľským sektorom“.
- V porovnaní so štátmi V4 Slovensko zaostáva v počte umiestnených univerzít v prepočte na obyvateľa len za Českom. Na rozdiel od Slovenska sa všetky ostatné porovnávané štáty umiestnili v rebríčku do 600. priečky (Slovensko až za 1000. priečkou).
- Od roku 2015 stúpol počet slovenských vysokých škôl spĺňajúcich hodnotiace kritériá z 0 na 7.

Graf 1: Medziročná zmena HDP v stálych cenách (%)

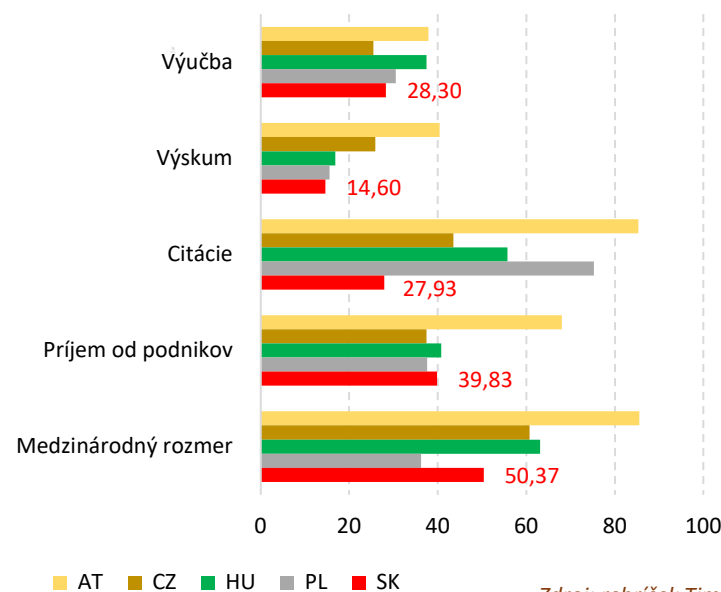
Zdroj: Eurostat

Graf 2: Medziročná zmena súkromnej spotreby v stálych cenách (%)

Zdroj: OECD

Graf 3: Priemerné skóre prvých troch najlepšie umiestnených VŠ vo V4 a Rakúsku v indikátoroch kvality vysokých škôl podľa rebríčka Times (skóre na škále od 0 - 100)

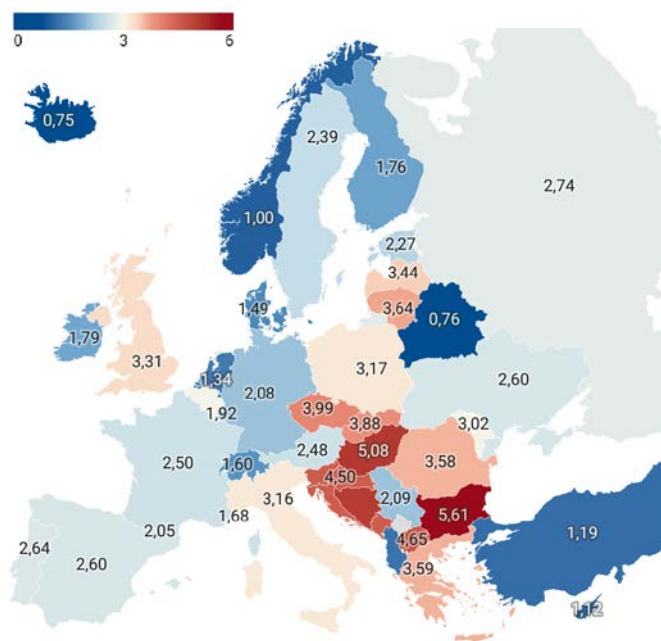
Zdroj: rebríček Times

SLOVENSKO MÁ VYSOKÝ POČET ÚMRTÍ SÚVISIACICH S PANDÉMIOU COVID-19

Slovensko vykázalo od 1. januára 2020 úmrtnosť súvisiacu s covidom 3,88 na tisíc obyvateľov (Obrázok 1). Celosvetový priemer bol 0,87 a Slovensko skončilo na 11. priečke. K 12. júnu tohto roka evidovalo celkovo 21 167 úmrtí (WHO).

- Medzi 50 štátmi s najhoršími výsledkami je 29 z Európy a žiaden z Afriky. Porovnateľnosť môžu skresľovať odlišnosti či nedostatky vo vykazovaní, preto je vypovedajúcejšie porovnanie najmä za vyspelejšie demokratické štáty.
- Zo štátov V4 dopadlo najhoršie Maďarsko s úmrtnosťou 5,08 na tisíc obyvateľov. Celkovo je 3. najhoršie na svete. Tesne pred Slovenskom sa umiestnilo Česko (3,99). Poľsko skončilo na 22. priečke (3,17) a Rakúsko na 41. (2,48).
- Priemer vo východnej Európe bol 2,62 a v západnej 2,57. Skresľovať ho môže Turecko s hodnotou 1,19. Bez neho by sa priemerná hodnota východu svetadielu zvýšila na 3,00.
- Rozdiely vidno aj pri porovnaní priemeru nových členských štátov EÚ (3,76) a starých členov s priemerom (2,47).
- Možným odôvodnením horších výsledkov štátov V4 je veľký podiel priemyselnej výroby (koncentrácia ľudí bez možnosti práce z domu a ľahký prenos vírusu), zlý stav zdravotníctva, nedôvera k autoritám a odpor k očkovaniu.

Obrázok 1: Mapa počtu úmrtí na COVID-19 na tisíc obyvateľov v Európe

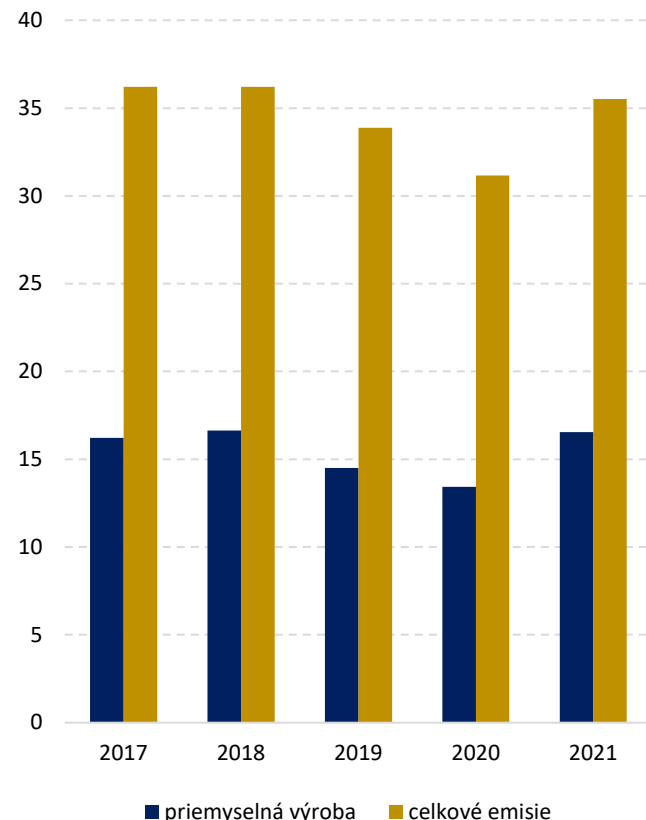
Zdroj: WHO, vlastné spracovanie

VĎAKA ZELENÝM INVESTÍCIÁM MÔŽU EMISIE V PRIEMYSELE KLESNÚŤ O PÄTINU

Ministerstvo životného prostredia rozdelí trom podnikom 317 miliónov eur z Plánu obnovy a odolnosti na dekarbonizáciu. Oceliarenň U.S. Steel Košice z nich síce dostane 300 miliónov eur, ale celkové náklady na dekarbonizáciu firma vyčíslila na 1,3 miliardy eur.

- Peniaze sú určené na inštaláciu dvoch elektrických pecí. Momentálne má fabrika tri pece, v ktorých sa spaľuje koks dovážaný z Ukrajiny a Ruska.
- Cementáreň Danucem dostane na dekarbonizáciu výroby šedého cementu 8,4 milióna eur a firma Wienerberger rovnako 8,4 milióna eur na dekarbonizáciu výroby tehál.
- Podľa ministra životného prostredia by dotácie znížili emisie o 3 milióny ton CO₂ ročne, čo je zhruba pätina z celkových ročných emisií v slovenskom priemysle. Celkovo je v Pláne obnovy na znižovanie emisií v priemysle vyčlenených 368 miliónov eur.
- Priemysel vyprodukuje zhruba 46 % z celkového objemu emisií na Slovensku (Graf 4).

Graf 4: Emisie CO₂ na Slovensku a v priemysle (v miliónoch ton ročne)

Zdroj: Eurostat